

2024-ieji – žemaitiško rašto metai

Žurnalisto, rašytojo Algirdo KAZRAGIO rašytinis palikimas

Irma KANTAUTIENĖ

Prieš 55 metus, 1969 m. balandžio 24 d., saulei laisvinant įšalusią žemę, Žemaitija neteko poeto, prozininko ir žurnalisto Algirdo Kazragio. Jo gyvenimas – tik 40 pavasarių, o kūrybinis palikimas – net 200 apsakymų, apybraižų, humoreskų, pjesių ir daugybė eilėraščių, išsibarsčiusių archyvinių dokumentų ir dienraščių puslapiuose, kurių kol kas niekas net nėra bandęs suskaičiuoti. Tik nedidelė jo kūrybinio palikimo dalis buvo paskelbta.

Pluoštelis A. Kazragio rašytinio palikimo yra saugoma Žemaičių muziejuje „Alka“. Jį muziejui perdavė rašytojo žmona Audronė Kazragienė.

1968 m. pasirodė pirmoji Algirdo Kazragio knyga – apybraižų rinkinėlis „Žemaičių kalneliais“, o prieš pat mirtį – vaikystės prisiminimų knygelė „Ką slepia gelmė“. Pageltusiuose periodinės spaudos puslapiuose likusius žurnalistinius reportažus, humoreskas, eilėraščius užklojo užmaršties dulkės. Kai kurių pjesių ir sceninių vaidelių turinys šiandien gal ir nebeaktualus, bet primena sovietmečio laikus, kai mokėmės skaityti „tarp eilučių“ ir tik humoro pagalba buvo leidžiama kritikuoti sovietinės santvarkos ydas.

Algirdas Kazragis būtų dažniau rašęs žemaičių kalba, jei tik sovietinė cenzūra būtų leidusi šia kalba parašytus tekstus spausdinti. Jo žemaitiški eilėraščiai plito kaip tautosaka. Mažiau žinomi šio autoriaus parašyti žemaitiški prozos kūrinėliai, kurie tarsi pasislėpė tarp lietuviškai parašytų tekstų. Vienas jų, rankraštyje pavadintas „Keliuonė i Triškis“, vėliau pervadintas „Mūsa keliuonės“, o paskutinė jo pavadinimo versija – „Vėskas mainuos. Sena žemaitė pasakuojėms“ kviečia nusikelti į 1967-ųjų vidurvasarį ir pakeliauti po Telšių rajono apylinkes.

Kazragis Alėrds pri lauža. Potuograps nežėnuoms. Portėgrapėjė iš Žemaitiu moziejaus „Alka“ rinkėniū

Algirdas Kazragis gimė 1928 m. balandžio 28 d. Darbėnuose (Kretingos raj.). 1953 m. baigė Vilniaus universitetą, kuriame studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Dirbo Telšių rajono laikraščio „Komunizmo aušra“ redakcijoje. Išleido kraštotyros apybraižų knygutę „Žemaičių kalneliai“ (1968), prozos vaidelių rinkinį „Ką slepia gelmė“ (1969), brošiūrą apie krikščionybės įvedimą Lietuvoje „Smurtu ir klasta“ (1966). Rinkinyje „Ilgi ilgi metai“ (1971) yra paskelbta jo pjesė „Žentelis“. Periodikoje išspausdinta jo apsakymų, eilėraščių, humoreskų, straipsnių, rusų rašytojų kūrinių vertimų. Ypač populiarus jo žemaitiškas eilėraštis apie Vaškė Ontė.

A. Kazragį žemaičiai pažinojo ir kaip humoro renginių organizatorių.

2019-aisiais, minint Žemaitijos metus, A. Kazragio mirties 50-ąsiais metines, Žemaičių muziejus „Alka“, vykdydamas projektą „Ežerėlio pasakos“ išleido to paties pavadinimo A. Kazragio knygą vaikams, kurioje spausdinamos rašytojo pasakos, sukurtos gėrintis Telšių miesto kraštovaizdžiu.

A. Kazragis mirė 1969 m. balandžio 24 d. Telšiuose.